

KOMİSYON ÇALIŞMALARI

DANIŞMA KURULU ÇALIŞMA RAPORU

Oda'mız Danışma Kurulu normal toplantısının birincisini 13 - 14 Mayıs 1972 günleri yapmıştır.

13 Mayıs 1972 günü saat 10 da yapılan 1. oturumda;

Oda Başkanımızın açış konuşmasından sonra gündemin müteakip maddelerine geçilmiştir.

Bir yıl için Danışma Kurulu Başkanlığına Sayın Rüştü Özal, Başkan Vekilliğine Sayın Mahmut Yetkiner, Raportörlüklere de Sayın Bülent Poyraz ve Sayın Dumrul Genel seçilmişlerdir.

Gündemin 3. maddesine geçilmiş, İstanbul Şubemiz ve Odanın Genel Sekreterleri seçimi yapılmıştır.

İstanbul Şubemiz Genel Sekreterliğine Şevki Erker, Odamız Genel Sekreterliğine de Sadık Gökçe seçilmişlerdir.

Gündemin 4. maddesine göre 1972 yılı Proje Yarışmaları Jüri Üyelikleri için 13 üyemizin seçimi tamamlanmış, Jüri Üyeliğine : Muhittin Toköz, Ali Terzibaşoğlu, Ersin Arıoğlu, Hilmi Beyazıt, Enver Altınok, Hüseyin Tabak, Rasih Etiman, Yılmaz Onay, Necati Noyan, Lâtif Babayigit, Azimet Köylüoğlu, S. Zeki Taylan, Muammer Yavuz seçilmişlerdir.

Aynı gün saat 14.00 de yapılan 2. oturumda :

Oda merkezinin XVIII. Dönem Çalışma Programı ve izahattan sonra tümü kabul edilmiştir.

14 Mayıs 1972 günü saat 9.00 da açılan 3. oturumda :

Gündemin 5. maddesine geçilmiştir.

Bu maddede İstanbul Şubesi 1972 yılı programının Merkez Yönetim Kurulunca onaylanmaması yer alıyordu.

Yönetim Kurulumuz İstanbul Şubesi tarafından çıkarılacak bir gazeteyi uygun görmemiş dolayısıyla de Şube programını onaylamamıştır.

Bu konu İstanbul Şubesince Danışma Kuruluna getirilmiş ve uzun görüşmelerden sonra;

İstanbul Şubesinin 1972 yılı Çalışma Programının kendi sorumluluğu altında yürütülmesi hususunda anlaşmaya varılmıştır.

Gündemin 6. maddesinde "Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları kurulmasına ve 6235 - 7303 sayılı kanunların kaldırılmasına dair kanun taslağının incelenmesi yer alıyordu.

Bu hususta varılan sonuçlar özetle :

Odanın kuruluş şartlarını değiştirmeye yönelik kanun taslağına karşı olmak, T.M.M.O.B. ni daha çok harekete getirmek, basına bildiri vermek, mümkünse parlamenter üyelerimiz başta olmak üzere bütün parlamenterlerle gereken durumlarda toplantılar yapmak. Bakanları ziyaret ederek du-

rumu bir kere daha ifade etmek ve bu dönem içinde herhangi bir değişikliği gerektirebilecek çalışmayı önlemeye çaba harcamak şeklindedir.

Bu cümleden olarak aynı gün basına şu bildiri verilmiştir :

BASIN BÜLTENİ

Yatırımcı Bakanlıkların Müsteşar ve Genel Müdürlerini ve inşaat mühendisliği öğrenimi yapan bütün üniversite ve yüksek okul temsilcilerini de içine alan İnşaat Mühendisleri Odası Danışma Kurulu 13 ve 14 Mayıs 1972 tarihlerinde Oda Merkezinde toplanarak gündemindeki konuları görüşmüş ve bu arada sorunlarından ivedilikle çözüm bekleyen bir kaçını, Bakanlıklara, Parlamenterlere ve kamu oyuna basınımla aracılığı ile duyurmaya karar vermiştir.

Üçüncü 5 Yıllık Plan Döneminde takriben 225 milyar liralık bir yatırım öngörülmektedir.

Yurdumuzun kalkınması için gerçekleşmesini zorunlu gördüğümüz ve gönülden desteklediğimiz bu yatırımların her şeyden önce gerek özel kesimde ve gerekse kamu kesiminde tutarlı bir teknik personel politikası uygulaması ile mümkün olabileceğine inanıyoruz.

Oysa ki İnşaat Mühendisleri, teknik hizmetlerle bağdaşmadığı kesinlikle belli olan 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamına sokulmuştur. Durum bu iken, bu kanunun teknik personele tanıdığı yetersiz hakların bile, 1.12.1970 tarihinden bu yana her kademede yapılan yoğun uğraşı ve çabalara rağmen, kasıtlı düşünce ve ard niyetler taşıyan belirli gruplarca kanun ve kararname gerekleri hiçe sayılarak verilmediği saptanmıştır.

Kanunun tatbikatının başladığı tarihten bu yana tüm kamu kuruluşlarından ayrılan teknik eleman sayısı bini aşmış bulunmaktadır.

Bünyelerinde teknik personelin toplandığı tüm meslek Odalarınca ortaklaşa yapılan anket sonucuna göre, kamu kesiminde halen çalışmakta olan teknik personelin büyük çoğunluğunun görevlerini değiştirmek ve hattâ dış ülkelere gitmek arzusunda oldukları anlaşılmıştır.

Özel bir eğitime tabi tutularak ve kendi sahalarında yönetici ve uzman kademesine kadar yükselmiş teknik gücün, değişik çalışma branşlarına ve yurt dışına gitmeleri yurdumuzun kalkınması yönünden endişe verici bir durum yaratmıştır.

Bilim ve teknik kurallarının geçerli olduğu bir kalkınma düzeyinde, kamu kuruluşları üzerlerine aldıkları yatırımları ancak, özel ihtisas dallarında yetişmiş istikrarlı bir personel kadrosu ile gerçekleştirebilirler.

Bu kuruluşlar, uzun yılların çabaları sonunda yetiştirmiş oldukları bu nitelikteki elemanlarını Personel Kanununun uygulanmasından sonra kaybetmişlerdir.

Kısa bir zamanda en azından, kanunun öngördüğü hizmetler yerine getirilmediği ve beraberinde bu hizmetlerin değer karşılıklarının verilmediği takdirde yukarıda belirtilen olumsuz gelişmeler tehlikeli bir düzeye ulaşacaktır.

Kamu kuruluşlarındaki bu çözülmenin yanında, dış finansman temini adı altında büyük projelerin yabancı firmalara verilmesi dolayısıyla, son yıllarda devlet yardımı almaksızın gelişmiş milli mühendislik firmalarının da kapanma yolunda olduğu da bir gerçektir. Bunun sonucu az çok gelişmiş milli teknolojinin büsbütün yıkılması tehlikesinden endişe ediyoruz. Ayrıca, projelerimizin içte ve dışta yabancı firmalara yaptırılması, proje maliyetlerinin en azından beş misli artması ve döviz kaynaklarımızın dışarıya akması sonucunu doğurmaktadır.

Bu iddialarımızı ayrıntıları ile belgelemeye hazır olduğumuzu sorumlulara ve kamu oyuna duyurmayı bir kez daha yerine getirilmesi kaçınılmaz milli bir ödev sayıyoruz.

Bu bildiriye kısaltılmış olarak, bazı gazetelerde ve Ankara Radyosunun öğle haberlerinde yer verilmiş. Odamız yayın organı TMH'nin 207 Haziran 1972 sayısında yayınlanmıştır.

XVIII. Genel Kurulca Danışma Kuruluna incelenmesi ve onaylanması için yetki verilerek havale edilen yönetmeliklerin görüşülmesine geçilmiş ve yönetmelikler üzerindeki görüşünü Yönetim Kurulu tam olarak getirmedikten gelecek Danışma Kuruluna kadar hazırlıkların bitirilmesi ve Danışma Kurulunun Ocak 1973'de yapacağı toplantıda incelenerek karara bağlanması uygun görülmüştür.

2. Dönem Danışma Kurulumuz 27-28 Ocak 1973 günleri toplanmıştır.

27 Ocak 1973 günü 1. Oturum saat 10.45'de açılmış yoklama ve açılıştan sonra gündem üzerinde görüşmelerde 4 a maddesi olarak "Meslektaşlarımızın Sorunları" ve 7.1 madde olarak "Danışma Kurulunun Durumunun görüşülmesi" ile 7.2 maddesi olarak da "Danışma Kurulundan ayrılacak 5 üye için ad çekme" gündeme ilâve edilmiştir.

Gündemin 3. maddesine göre Oda Başkanı Odanın Yıllık çalışmaları ve program uygulamaları üzerinde açıklamada bulunmuştur.

Gündemin 4. maddesindeki "III. madde üzerinde görüşme, istekler, dilekler" de Danışma Kurulu üyeleri tarafından sorulan soruları Yönetim Kurulu cevaplandırmıştır.

Gündemin 5. maddesinde "Genel Kurulda konuşmacılar tarafından sunulacak Oda'nın önemli bir konusunun seçimi" Yönetim Kuruluna bırakılmış 6. maddeye geçilmiştir.

6. maddede XVIII. Genel Kurul tarafından çözümlenip karara bağlanması Danışma Kuruluna bırakılan İstanbul Şubesi Genel Sekreterinin özlük işleri görüşülmüş ve kazanılmış haklarının verilmesi karara bağlanmıştır.

Gündemin 7. maddesindeki "Genel Sekreterlik Yönetmeliği"nin 4. maddesinin d bendi ile "Yardım Fonu Yönetmeliğinin" 1., 5. ve 9. maddelerinin değişikliği kabul edilmiştir.

Resmî ve Özel yapılarda İşçilik Ekspertiz Yönetmeliği ile, Ödül Yönetmeliği de kabul edilmiş ve bu dört Yönetmelik bu dönem Çalışma Raporunda yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

"Resmî ve Özel Yapılarda İşçilik Ekspertiz Yönetmeliği" üzerinde görüşmeler devam ederken bir üyenin ekseriyetin bulunmadığı ve karar alınacak görüşmelere devam edilmemesi teklifi karşısında diğer Yönetmelikler Genel Kurula bırakılarak gündemin 7.2 maddesine geçilmiştir.

Danışma Kurulu huzurunda yapılan ad çekmede 4. Grup üyelerinden, 1) Uğur Alkım, 2) İlhan Berktaş, 3) Nezih Devres, 4) Cevdet Kösemen, 5) Tankut Balkır'ın üyeliklerinin sona erdiği tesbit edilmiştir.

Danışma Kurulu Yönetmeliğinin 6. maddesine göre Bir çalışma yılında iki normal toplantıya katılmamış üye çekilmiş sayıldığından yıl içinde her iki normal toplantıya katılmadığı anlaşılan Ünal Karacan'ın çekilmiş sayıldığı saptanmıştır.

Bu sebeplerle Ünal Karacan yerine bir yıl için bir üye ve kurra ile üyeliği düşen 5 kişi yerine de 3 yıl müddetle 5 üyenin seçimi ve gösterilecek 6 adaydan en çok oy alan ilk 5 adayın 3 yıl müddetle 6. nın ise 1 yıl müddetle seçilmeleri önerilerek toplantıya son verilmiştir.

PROJE HİZMETLERİ ONAY YETKİSİ YÖNETMELİĞİ KOMİSYONU ÇALIŞMA RAPORU

"İnşaat Mühendisliği Proje Hizmetlerini Onaylama Yetkisinin Verilmesine ve Kullanılmasına ait Yönetmelik" taslağını hazırlayan Komisyonumuz, daha evvel bu konuda hazırlanmış olan bir tasarıdan faydalanmakla beraber konuyu yeni baştan ele almış ve çalışmalarında; memleketimizde cârî proje hazırlama sisteminin aksayan taraflarını gözönünde tutmuştur.

İlişkîte şunulan yönetmelik tasarısının tatbikatda arzu edilen sonuca tam olarak ulaşabilmesi için; memleketimizde yürürlükte olan, proje hizmetleri ile ilgili mevzuatın tamamının yeniden tanzimi ve, gerek kamu gerekse özel sektördeki proje müelliflerinin kendi konularında yabancı memleketlerdeki münasıl asgarî bir tecrübeyi haiz olmaları gerekmektedir.

Bunu teminen en az aşağıdaki hususların yerine getirilmesini önermekteyiz :

1) Proje hizmetleri mutlaka, birbirine yakın konuları kapsayan ihtisas gruplarına ayrılmalıdır.

2) Proje hizmetlerinde çalışmak isteyen İnşaat mühendisi, mutlaka bir imtihandan geçmelidir.

3) Proje hizmetlerinin sorumlulukları ve müeyyideleri kesin olarak tesbit edilmelidir.

4) Proje hizmetleri sorumluluğu özel sektörde olduğu gibi kamu kesiminde de aranmalıdır.

5) Proje hizmetleri ile ilgili şartname ve standartların; eksiklikleri, memleket gerçeklerine uygun olarak derhal giderilip tatbiki zarurî standartlar haline getirilmelidir.

6) Proje hizmetleri ücret tarifesi, memleket şartlarına göre uygulanabilir ve tatbiki mecburî hale getirilmelidir.

7) Projelerin tatbikinde fennî mes'uliyet konusunda gerek ücret gerekse sorumluluk yönünden yeni tedbirler alınmalıdır.

Bunlar ve bunları tamamlayıcı hususların yerine getirilmesine kadar geçecek zaman içinde de proje hizmetlerini onaylama yetkisi verilmesine ve kullanılmasına ait yönetmeliğin tatbiki faydalı neticeler vereceği gibi, ayrıca proje hizmetleri yönünden aksayan tarafların tesbiti suretiyle değiştirilmesi istenilen mevzuata doğruluk kazandırmış olacaktır.

Şevki KAPTANOĞLU
Cahit URUN

Ziya AKTAŞ
Yücel MUTLU

Ergin ÇİTİPİTİOĞLU
Şerafettin DOĞAN

YAYIN KOMİTESİ ÇALIŞMA RAPORU

Yayın Komitesi XVIII. Dönem süresinde 8 toplantı yapmış, bu toplantılarda Teknik Bülten'in ve Türkiye Mühendislik Haberleri dergisinin üyelerimize daha faydalı olması için gerekli sorunlar görüşülmüş, ve yayınlanmak üzere gönderilen yazılar incelenmiştir.

Teknik Bülten'de yayınlanmak üzere gönderilen yazıların hakemlere incelettirilmesi uygun görülmüş, bunun için de yazıların konularına göre hakem grupları teşekkül ettirilmesine karar verilmiştir.

Bu hakem grupları yapı mekaniği, zemin ve temel, ulaşım, inşaat teknolojisi, malzeme, su, sağlık mühendisliği, topoğrafya ve jeodezi, hesap bilimleri, mühendislik ekonomisi ve optimizasyon, konularını kapsayacaktır.

Ayrıca hakemlerden, inceliyecekleri yazıları :

- a) Pratiğe dönük bilimsel ve teknik yazılar,
- b) Teorik ve bilimsel yazılar,
- c) Tercüme yazılar,

şeklindeki öncelik sırasına göre değerlendirmeleri istenmiştir.

Teknik Bülten'in 9, 10, 11, 12 No. lu sayıları ile Türkiye Mühendislik Haberleri dergisinin 205-216 sayıları çıkarılmıştır. Bu sene zarfında Teknik Bülten'de yayınlanmak üzere 39 yazı gönderilmiş, hakem raporlarının ışığında bunların 13 ünün Teknik Bülten'de, 2 sinin Türkiye Mühendislik Haberleri Dergisi'nde yayınlanması uygun görülmüş 21 yazının yayınlanması uygun görülmemiş, hakemlere gönderilen diğer 3 yazı ile ilgili raporlar da henüz elimize geçmemiştir.

Bunlardan başka Temel Arslan'ın "Kanalizasyon Şebekeleri ve Tasfiye Tesisleri" kitabının basılmasına karar verilmiş. Teknik Bülten sayı 12 nin de 16-20 Ekim 1972 günleri arasında İstanbul'da yapılan "Kazıklı Temeller Sempozyumu"nda verilen tebliğleri kapsıyan bir özel sayı olarak yayınlanması uygun görülmüştür.

Dr. Doğan ALTINBİLEK

Dr. Altay BİRAND

Dr. Ergin ÇİTİPİTİOĞLU

Sedat SERTGİL

KALİTE BELGESİ KOMİSYONU ÇALIŞMA RAPORU

1. KURULUŞ ve AMAÇ :

İnşaat Mühendisleri Odası Kalite Belgesi Komisyonu 17. dönemde kurularak faaliyete geçmiştir.

Komisyonun kuruluş amacı, "Ülkemizde üretilmekte olan inşaat malzemesinin ilgili standartlara, alıcının aradığı ve üreticinin tanıma broşürlerinde belirttiği niteliklere uygun olup olmadığını araştırmak ve uygun olduğu saptanan ürünlerin kalitesini belgelemek" olarak özetlenebilir. Böyle bir çalışmanın kaliteli inşaat malzemesi üretimini teşvik ederek ulusal ekonomi ve endüstriye yarar sağlayacağı düşünülmüştür. İnşaat Mühendisleri Odası tarafından Kalite Belgesi uygulaması üreticiyi haksız ve zararlı rekabetten kurtaracak ve alıcıya güven verecek, standartlara uygun malzemenin üretimini destekleyecek bir mahiyettedir. Nitekim 2. Beş Yıllık Kalkınma Planının 1970 İcra Planının 207 sayılı Tedbirler Bölümünde de Meslek Odalarının Kalite Belgesi çalışmalarının desteklenmesi öngörülmektedir.

Kalite Belgesi verilmesi düşünülen ürünlerin Odaca uygun görülen kamu veya özel kuruluş laboratuvarlarında ilgili mevcut Türk Standartlarına veya DIN, ASTM gibi yabancı standartlara ve genellikle teknik kullanıma koşullarına uygunluğu saptanacaktır.

Bu işlemleri düzenlemek üzere İnşaat Mühendisleri Odası Kalite Belgesi Yönetmeliği hazırlanmış ve yürürlüğe konmuştur. Bu yönetmelikte Kalite Belgesi verilmesi sırasında numune alınması, deneyler, belgenin yürürlük süresi, bu süre içinde üretimin kontrolü gibi hususların nasıl ele alınacağı belirtilmektedir. Ayrıca Kalite Belgesi için müracaat edecek üreticiye gönderilecek standart formlar tesbit edilmiştir.

2. ÖNCEKİ DÖNEMLERDE YAPILAN ÇALIŞMALARIN ÖZETİ :

İnşaat Mühendisleri Odası Kalite Belgesi Komisyonu çalışmalarına başladıktan sonra Kalite Belgesi verilmesinin amaç ve faydalarını belirten bir yazıyı inşaat malzemesi kullanan veya satın alan çeşitli kamu kuruluşlarına göndermiş ve bu kuruluşlarca malzemede Oda Kalite Belgesi aranmasını önermiştir.

Bayındırlık Bakanlığına gönderilen bir yazıda özellikle 2. Beş Yıllık Kalkınma Planında Meslek Odalarının Kalite Belgesi çalışmalarının desteklenmesi ilkesi ve 2490 sayılı kanunun 6/i maddesi hatırlatılmıştır. Ayrıca söz konusu Bakanlığın 7 Haziran 1968 gün ve 12918 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan "Malzeme ve Mamullerin Kalite Belgesini Haiz Olmaları Hakkında" ki bildirisinin A — 11 maddesinin değiştirilerek Odamız adının ve Odamızca kalite belgesi verilebilecek malzeme ve mamullerin listeye eklenmesi önerilmiştir.

Bazı kuruluşlardan ve Bayındırlık Bakanlığından gelen cevaplarda Devlet eliyle üretilen malzemeler için Kalite Belgesi verilmesinin gereksiz olduğu ve hangi malzemeye belge verileceğinin bildirilmesi istenmiştir. Bunun üzerine Oda tarafından Kalite Belgesi verilecek ürünlerin geniş kapsamlı bir listesi ilgili kuruluşa gönderilmiştir.

Bu çalışmalara paralel olarak inşaat malzemesi üreten özel sektör kuruluşları ile de temas edilmiştir. Sonuç olarak ERFA (Hasır Çelik), PİMAŞ (PVC boruları), TORTAŞ (Beton Çeliği III. b), İMAS (Asbestli Çimento borular), YTONG, TOPUZ TORÇELİK, MEGES (Betonite) firmalarından parantez içinde açıklanan ürünleri için kalite belgesi alma istekleri

gelmiştir. Ayrıca YAŞAR ÖZKAN gibi müteahhit firmalar kalite belgesini haiz ürünlerin listesini istemişlerdir.

Müracaat eden firmalara kalite belgesi verilmesi için gerekli şartları belirten formlar gönderilmiştir. Bu firmalardan sadece İMAS'a gerekli işlemleri yerine getirdiği ve mamulünün kalitesi uygun bulunduğu için Kalite Belgesi verilmiş diğerlerine ise müracaat işlemlerini tamamlamadıkları için verilememiştir.

3. 18. DÖNEM KOMİSYON ÇALIŞMALARI :

18. Genel Kuruldan sonra tayin edilen üyelerle oluşan Komisyonumuz ilk toplantısını Mayıs 1972 başında yapmış ve prensip olarak yaz tatili için ayrılan bir aylık süre haricinde toplantıların her hafta yapılmasını uygun bulmuştur.

Komisyonumuz önce evvelki dönemlerde yapılan çalışmaları incelemiş ve gerek kamu kuruluşları ve gerekse özel sektörde imal edilen inşaat malzemelerine Kalite Belgesi verilmesi konusunda yapılmış olan yazışmaların kesin bir sonuca bağlanmadığını saptamıştır.

Komisyonumuz Türk Standardları Enstitüsüne 16 Haziran 1972 tarihinde gönderdiği bir yazı ile Komisyonun kuruluş amaç ve çalışmalarını belirtmiş ve Enstitüden bu konuda nasıl bir işbirliği sağlanabileceğini sormuştur. Enstitünün 28 Haziran 1972 tarihli cevabında İnşaat Hazırlık Grubu Başkanlığı ile temasa geçilmesi ve hangi koşullar altında karşılıklı yardımlaşma sureti ile işbirliğinin sağlanabileceğinin belirlenmesi önerilmiştir.

Gene 16 Haziran 1972 tarihinde Devlet Plânlama Teşkilâtı Müsteşarlığına gönderilen bir yazıda Odamızca inşaat malzemesine kalite belgesi verilmesinin amaç ve önemi belirtilmiş ve 3. Beş Yıllık Plân döneminde bu konuya gereken önemin verilmesi ve bağlayıcı bir takım mevzuat yeniliklerinin getirilmesi önerilmiştir. Bu yazımıza ilgili Müsteşarlıktan bir cevap gelmemiştir.

Bayındırlık Bakanlığına evvelki dönemde gönderilmiş olan ve 7 Haziran 1968 gün ve 12918 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan "Malzeme ve Mamüllerin Kalite Belgesini Haiz Olmaları Hakkında" ki bildirinin A — 11 maddesinin değiştirilerek Odamız adının ve Odamızca kalite belgesi verilebilecek malzeme ve mamüllerin listesinin eklenmesini öngören yazı mezkûr Bakanlığa 14 Haziran 1972 tarihinde tekrar gönderilmiştir. Bakanlığın 2 Temmuz 1972 tarihli yazısında Odamızca inşaat malzemelerine kalite belgesi verilmesi konusu olumlu karşılanmış ancak hangi inşaat malzemesinin nerede ve nasıl kontrole tabi tutulacağı gibi ayrıntılar üzerinde bilgi istenmiştir. Ayrıca Bakanlığın bu konuyu eldeki bütün imkânlarla destekleyeceği belirtilmiştir. Bakanlığın bu yazısına Odamız 3 Ağustos 1972 tarihinde cevap vermiştir. Cevap yazısında hangi ürünlere kalite belgesi verilebileceği geniş kapsamlı bir liste ile açıklanmış ve piyasaya yeni ürünler çıktığında bu listeye ilâveler yapılabileceği belirtilmiştir. Bilhassa Devletçe üretilen klasik inşaat malzemesinden ziyade piyasaya yeni çıkmakta olan ve Türk Standardlarının kapsamına girmeyen malzemenin belgelenmesinin önemi üzerinde durulmuştur. Bu konuda Bakanlığa bağlı kuruluşların ihale şartnamelerinde projenin ve kullanılacak malzemenin tipine göre böyle bir belgeyi şart koşmakta takdir haklarını kullanabilecekleri açıklanmıştır. Kalite belgesi verilmesi ve uygulama koşulları tekrar belirtilmiş, Bakanlığın böyle bir uygulamaya başlaması ile Odamızın gerekli organizasyonu genişletebileceği ve ülke çapında büyük yararlar sağlanabileceği bildirilmiştir. Bu konuda Bakanlıktan yeni bir cevap gelmemiş ve Bakanlığın bu konudaki tutumunun ne olacağı ilgili Bakanlık mensupları ile Komisyon üyelerinin yaptığı şahsi temaslar sonucunda dahi açıklığa kavuşturulamamıştır.

Komisyonumuz evvelki dönemde Kalite Belgesi için müracaat etmiş olan MEGES firmasının BETONİTE ürünü için DSİ. Araştırma Dairesi Başkanlığınca yapılmış olan deney sonuçlarını ihtiva eden raporu incelemiş ve gerekli şartlara uygun bulunan bu ürün için 1 Haziran 1972 tarihinde Kalite Belgesi verilmesini kararlaştırmıştır.

Çalışma dönemimiz sırasında inşaat malzemesi üreten özel sektör kuruluşları ile temaslarımız devam etmiştir. Bu meyanda ÖZMER (Sunî Mermer), UĞUR TUĞLA VE KİREMİT FABRİKASI, TOPUZ — TORÇELİK (Betonarme Demiri III — b) EKMEKÇİOĞLU (Tuğla, Kiremit) YAPI KURUMA MALZEMELERİ (çeşitli sıva malzemesi) UZMAN (beton kiremitler) ve GÖKTEPE (Tesisat ve PVC borular) gibi firmalardan parantez içinde belirtilen ürünleri için Kalite Belgesi almak üzere müracaatlar gelmiş, kendilerine yapılması gerekli işlemleri belirleyen dokümanlar gönderilmiştir.

Ayrıca 24 Kasım 1972 tarihli bir yazı ile Odamız Kalite Belgesi verilmesinin amaç ve önemini belirten bir yazıyı İnşaat Malzemesi ürettiği bilinen otuz kadar firmaya göndermiştir.

Müracaat eden firmalardan TOPUZ — TORÇELİK firmasının III — b sınıfı betonarme demirleri DSİ. Araştırma Dairesi Laboratuvarlarında deneylere tabi tutulmuş ve deney raporlarını inceleyen Komisyonumuz bu ürün için 14.11.1972 tarihinde Kalite Belgesi verilmesini kararlaştırmıştır.

Aynı şekilde UZMAN Kollektif Şirketinin renkli ve renksiz beton kiremitleri için de Kalite Belgesi verilmesine Komisyonumuz 8.1.1973 tarihinde karar vermiştir.

Müracaat eden diğer firmalara da Kalite Belgesi verilmesi işleminin ele alınması için malzeme numunelerinin Oda Merkezine getirilmesi ve gerekli deney sonuçlarının belirlenmesi beklenmektedir.

Bu arada Odamıza İstanbul Şubesi Kalite Belgesi vermek üzere müracaatta bulunmuş ancak Komisyonumuzun bu konuda vakit ve imkânlarının şimdilik müsait olması yönünden bu işlemin Merkezce yürütülmesinin yerinde olacağı görüşüne varılmış ve durum böylece İstanbul Şubesine bildirilmiştir.

4. SONUÇ ve GELECEKTEKİ ÇALIŞMALAR İÇİN TAVSİYELER :

Sonuç olarak Komisyonumuz 18. Dönemdeki çalışmaları sırasında İnşaat Malzemelerine Odamızca Kalite Belgesi verilmesinin amaç ve faydalarını ilgili kamu ve özel sektör kuruluşlarına duyurmağa çalışmıştır. Çeşitli özel sektör kuruluşları ürünleri için kalite Belgesi almak üzere müracaat etmişler ve raporun hazırlandığı tarihte bu firmalardan üçüne ürettikleri malzeme için Kalite Belgesi verilmiş bulunmaktadır.

Kamu Kuruluşlarımız bu konuda ilgi göstermiş olmakla beraber henüz kesin bir uygulamaya geçmemişlerdir. Bilhassa Bayındırlık Bakanlığı gibi inşaat malzemesini büyük miktarda kullanan veya kullandırtan kuruluşlarımızın şartnamelerinde belirli ürünler için Odamız Kalite Belgesini şart koşmaları ülkemiz yararına olacağına inandığımız bu uygulamanın yerleşmesini ve gelişmesini sağlayacaktır.

Kalite Belgesi verilmesi konusunda Odamız bilhassa yeni ve modern inşaat malzemesi söz konusu olduğunda Türk Standartları Enstitüsü ile gerekli standartların hazırlanması ve zorunlu kılınması, yönlerinden işbirliği yapmalıdır.

Komisyonun gelecek dönemdeki çalışmalarının bu hususları ve özellikle Odamız Kalite Belgesinin Kamu kuruluşlarımızca gerektiği hallerde zorunlu kılınmasını sağlayacak şekilde devam etmesini temenni ederiz.

Azimet KÖYLÜOĞLU

Sait BERİKÖZ

Asım YEĞİNOBALI

Ömer L. BAYAZIT

TÜRKİYE İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

KALİTE BELGESİ

No

4

Tarih

23.1.1973

Ünvanı
Kurumu

Adı

UZMAN KOLLEKTİF ŞİRKETİ

Adresi

ANIT CİVARI SAİTFAŞA CADDESİ
No:4 KONYA

İş konusu

İNŞAAT MALZEMESİ İMALATI
MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ

Adı

RENKLİ ve RENKSİZ BETON KİREMIT

Kısa tanımı

Manzûr

Malzeme

KUM, CİMENTO, KROM, OKSİT VEYA
DEMİR OKSİTİK TOZ BOYA

Kroki, resim veya fotoğraf :

Tukarida gusul mabul Odams tarafindan madererek konstrukeyen lami, malzeme ve usulleri bakimindan yururukteki standartlara ve tanilma brogarlerhale belirlilen maderuklerine uygun olulgu saplanarak bu Kalite Belgesi verilmektedir.

Bu belge

23.1.1974

tasdikine tutulur gecerlidir.

Ankara

24/1 1973

TÜRKİYE
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

HASAN

Türkiye İnşaat Mühendisleri Odası KATİPİN MÜHÜRÜNE YÖNELİKTİR.
Gıda Kuruluna Kayıtlı Güvencilerine dayanarak verilmektedir.

REFERANS KOMİTESİ ÇALIŞMA RAPORU

1972 Yılı Çalışma dönemi içinde, komitemiz muhtelif resmî, yarı resmî ve özel kuruluştan gelen; proje yapımı, müşavirlik ve inşaat yapımı ile ilgili firmaların bildirilmesi konusundaki istekleri, yaptığı 11 toplantıda değerlendirerek gerekli bilgileri ilgililere ulaştırmıştır.

Bu çalışmalar sonucu saptadığımız ve aşağıda belirttiğimiz hususların Sayın Başkanlığınıza sunulması uygun görülmüştür.

1 — Odamıza tescilli bürolara ait bilgiler, büroların kapasite ve niteliklerini tam olarak belirtmeye ve saptamaya yeterli değildir. Eldeki bilgilerin çoğu yanıltıcı ve yanlış sonuç verici niteliktedir.

(Örneğin; pek çok büro, sahiplerinin inşaat taahhüt işleri ile uğraştıkları dönemlere ait çalışmalarını, proje çalışmaları olarak göndermişlerdir. Bunun dışında, bir projenin yalnız bir bölümü veya safhası içinde yapılan çalışmalar da, projenin tüm safhalarını gerçekleştirmişcesine beyan edilmiştir.)

Büro personeli olarak gösterilen bir kısım arkadaşlarımızın ise, bu bürolarla ilgili olmadıkları, hattâ devlet sektöründe çalıştıkları bile görülmüştür.

2 — Odaya gelen, büro ismi bildirilmesi isteklerinin daha çok özel ihtisas konuları ve büyük kapasiteli projé işleri ile ilgili olduğu görülmektedir. Bu bakımdan, proje bürolarının 1. derecedeki iştigal veya ihtisas konularına göre ayrımlarının yapılması uygun olacaktır.

Yılmaz SOLAK
Doğan GÜNGÖR

Hıncal ANT
Demir ALAMUR

Netice olarak proje bürolarının 1. derecede uğraştıkları iş konularının tesbiti, bunun yanında 2. derecede tercih ettikleri uğraş konuları saptanarak, büro ismi bildirilmesinde daha düzenli bir seçim imkânı yaratılmalıdır.

(Örneğin herhangi bir büro, daha çok su işleri ile ilgili ise, 1. derecede su işlerini, 2. derecede bina projelerini göstermelidir ki, su projesi ile ilgili taleplerde bu büro dikkate alınsın, bina projeleri söz konusu ise uğraş alanı olarak bina projelendirmesini seçen bir başka büroya iş şansı tanınabilsin. Proje çalışmalarında ihtisaslaşmış bürolara, ihtisasları yönünden bir yöneltim imkânı doğsun.)

Bu ayırım bilirkişi ihtisaslaştırılmasına benzer şekilde yapılabilir, görüşündeyiz.

3 — Bürolar hakkında tamamlayıcı ve doğru bilgiler edinebilmek için yeni bir bilgi föyü hazırlanarak, bunların bürolara doldurtulması, yaptıkları proje işlerinden son 5 yılda gerçekleştirdikleri en büyük 5 projeye ait bilgilerin işveren idarelerce belgelendirilerek, bu belgelerin fotokopisi veya suretlerinin bilgi föyü ile birlikte Odaya verilmesi gerekli bulunmaktadır.

Bu bilgi föylerinde, yapılan işin adı, işveren idare, proje yapım müddeti, işin (projenin) niteliği, proje kapasitesi (proje alanı, maliyeti v.s.) gibi bilgilerin gösterilmesi faydalı olacaktır.

Ayrıca büroların son bir yıl içinde çalıştırdıkları azami personel sayısı, yaptıkları işler gibi bilgiler de bu föylerde yer almalıdır.

4 — Proje ve müşavirlik hizmetleri yanında, bir çok kuruluş, özellikle isteyen inşaat (taahhüt) hizmetleri ile ilgili müteahhitlik firmalarının isimlerini istemektedir.

Bu bakımdan, özellik isteyen mühendislik hizmetlerini kapsayan ve buna göre teşkilatlanmış müteahhitlik firmalarının bilinmesi ve bunların da tescili faydalı bulunmaktadır.

5 — Komple proje bürolarının, iş birliği yaptıkları mimar, tesisat ve elektrik mühendislerinden o çalışma dönemi içinde, komple proje hizmetlerinde işbirliği yapacaklarına dair müşterek beyanlarını belirten bir belgeyi Odamıza vermeleri, bilhassa bina projeleri ile ilgili komple büroların bildirilmesi yönünden yararlı olacaktır.

Aksi takdirde bina projelendirilmesi ile ilgili isteklerin karşılanması Mimarlar Odasının tekelinde kalmaktadır.

(Örneğin komitemize gelen bir müracaatta, Odamıza kayıtlı ve müsabaka kazanmış bürolar istenmiştir. Bu hizmeti görececek bürolar bulunmasına karşın, böyle bir müsabaka kazanan büronun bulunması çok zordur. İşbirliği yapılan mimarların isimlerinin elde bulunması halinde, bunu cevaplamak kolay olacaktır.)

Komitemiz yukarıda belirtilen konularda ilişkin ön çalışmaları yapmış bulunmaktadır.

Dileğimiz, hizmetin eksiksiz ve doğru yapılabilmesi için bu yoldaki çalışmaların önümüzdeki dönemde devam ettirilerek ve tamamlanarak daha iyi ve meslekdaşlarımıza daha yararlı sonuçlar elde edilmesidir.

Doğan GÜNGÖR Yılmaz SOLAK Demir ALAMUR Hıncal ANT

OKUL SONRASI EĞİTİM KOMİSYONU ÇALIŞMA RAPORU

Okul sonrası Eğitim, genellikle bir mühendisin tüm meslek hayatını kapsıyacağından, bu amaçla yapılacak çalışmaların birer yıllık süreler içinde kesikli olarak düşünülmesi yerine, bir bütün olarak ele alınması gerekir. Komisyonumuz, bu görüşten hareketle, bu tür eğitimin genel ilkelerinin saptanması için bazı temel çalışmaların yapılmasında yarar olacağı kanısına varmıştır. Bu nedenle bir açık oturum yapılmıştır. Açık oturuma katılan konuşmacıların inşaat mühendisliğinin farklı uygulama kesimlerinden seçilmesine özellikle dikkat edilmiştir. Bu çalışmanın sonuçları komisyonumuzca değerlendirildiği gibi Türkiye Mühendislik Haberleri dergisinde yayınlanarak bütün üyelerimizin bilgisine sunulmuştur. Bunun ardından, üyelerimizin bu konudaki fikir ve ihtiyaçlarını saptamak üzere bir anket düzenlenmiştir. Ankete katılan üyelerimizin sayısı oldukça az olmakla beraber, anketler değerlendirilerek bazı sonuçlara ulaşılmış ve bu sonuçlar, bir sonraki çalışma gurubuna temel teşkil etmesi için bu raporun öneriler kısmında belirtilmiştir.

Bu arada, 12 - 14 Haziran tarihleri arasında Prof. Şenol Utku tarafından O . D . T . Ü . sinde verilen bir dizi konferans ve seminerlerin Oda üyelerine duyurulması sağlanmıştır.

Daha sonra, "Taşıma Gücü Teorisi ile Hesaplama" konulu bir konferans ve onu takiben aynı konulu onbeş günlük bir kurs düzenlenmiştir. Bu kursa katılma oranının çok yüksek olması, aynı konudaki kursların yine Ankara'da ve yurdun diğer şehirlerinde de tekrarlanmasının gerektiğini göstermiştir.

Bu kursu, "Killi Zeminlerle İlgili Bazı Problemler" ve "Su Kaynaklarının Geliştirilmesi ve Hidrolojik Alanlarda Yeni Gelişmeler" konulu iki ayrı kurs izlemiştir.

Okul sonrası eğitime mühendislerimizin ihtiyaç duydukları ve bu tür eğitimin İ . M . O . tarafından yapılması gereği yapılan açık oturum ve anket sonucunda ortaya çıkmıştır. Ayrıca inşaat mühendislerimizin bazı özel konulara ilgi duydukları ve bu konularda eğitime ihtiyaçları bulunduğu yine aynı çalışmalar sonucunda kesinlik kazanmıştır.

Eğitim yapılması istenen konular aşağıda istek sayısına göre verilmiş, inşaat mühendislerinin yararına sunulabilecek diğer hizmetler de ayrıca belirtilmiştir.

1) Eğitime ihtiyaç duyulan konular :

- a — Betonarme hesap metodları,
- b — Hidrolik, su yapıları, baraj ve kanalizasyon konuları,
- c — Elektronik hesaplayıcılarla programlama ve uygulama,
- d — Statik,
- e — Şartnameler,
- f — Çelik yapılar,
- g — İnşaat yapım teknikleri,
- h — Ön gerilmeli beton,
- i — Deprem Mühendisliği,
- j — Diğer konular,

2) İnşaat Mühendislerinin yararına sunulacak diğer hizmetler :

a — İnşaat mühendisliği alanında, Türkçe tercüme ve telif eserlerin sayılarının artırılması için gerekli çalışmaların yürütülmesi,

b — İnşaat mühendisliği ile ilgili teknik terimlerin terim birliği sağlamak üzere bir sözlük içinde toplanması, yerli ve yabancı yayınların izlenmesinde ve üyelere arzu ettikleri yayınların sağlanmasında İ . M . O . nın yardımcı olması,

Komisyon üyeleri olarak, bu arada özellikle belirtmek istediğimiz nokta, Okul sonrası Eğitim konusunda İ . M . O . bünyesinde sadece bir komisyonun faaliyeti ile yetinilmemesidir. Bu konunun, mesleğin korunması, geliştirilmesi ve çağımızın gerçeklerine uydurulabilmesi için her yönetim kurulu tarafından benimsenmesi gereklidir.

Ziya AKTAŞ

Zafer ÖNDER

Hüseyin AKSU

Fehmi ULUÇ

TÜRK MÜŞAVİR VE MÜHENDİSLİK FİRMALARI SORUNLARI KOMİSYONU ÇALIŞMA RAPORU

Milli Müşavirlik Mühendislik Firmalarının Sorunları ve bu sorunların çözümü için gerekli tedbir ve imkânların araştırılmasıyla görevlendirilen komisyonumuz yaptığı 6 oturum ve tali komisyonların muhtelif ara çalışmalarında konuyu 3 esas noktadan incelemiştir.

1 — Gelişmiş ülkelerde müşavirlik ve mühendislik firmalarının teşekkülü ve çalışması,

2 — Türkiye'de Müşavir Mühendislik Hizmetleri talebi, Milli Müşavir Mühendislik Firmalarının durumu ve sorunları,

3 — Milli Müşavir Mühendislik Firmalarının sorunlarının çözümü için alınması gerekli tedbir ve imkânların araştırması.

1 — Gelişmiş ülkelerde müşavirlik ve mühendislik firmalarının teşek-külü ve çalışması :

Çağdaş ekonomi ve teknolojinin gereği olarak yatırım üniteleri büyü-müştür. Orta çaplı işletmeler dahi artık ekonomik olmamaktadır. Bir çok mamul maddenin elde edilmesi için yine bir çok fabrikanın seri halde yan-yana çalışması gerekmektedir. Böylece kompleks dediğimiz fabrikalar top-luluğu doğmuştur. Muayyen bir hizmetin elde edilmesi çeşitli branştan tek-nisyenin bir arada çalışmasını gerektirmiştir. Bugün bir çok sanayii kolla-rında inşaat, elektrik, makina, maden, kimya ve ziraat teknisyenlerinin bir arada çalıştığı görülmektedir. Çağdaş ekonomiye ulaşmış gelişmiş mem-leketlerde talebin zorunluğu olarak müşavir mühendislik firmaları da gelişi-miş, büyümüş, muhtelif branşları bünyesine alan kompleks haline gelmiş-tir. Çeşitli branşlardan yüzlerce mühendis bir arada çalışmakta, laboratu-varlarında araştırmalar yapılmakta, gelişmeler yakından takip edilmekte-dir.

2 — Türkiye'de Müşavir - Mühendislik Hizmetleri talebi ve Milli Müşa-vir Mühendislik Firmalarının durumu ve sorunları :

Planlı ve süratle gelişme çabası içinde olan memleketimiz yapılan ya-tırım miktarları her yıl artmakta olup çağdaş ekonominin gereği olarak da yatırımlar büyük ve kompleks üniteler halinde gerçekleşmektedir. 3. Beş Yıllık Plan döneminde yapılması tasarlanan yatırım miktarı 276 milyar mer-tebesindedir. Küçük, orta çaplı yatırımlar hariç her yıl birkaç tane milyarlık tesisin temeli atılmaktadır. Bu büyük yatırımların gerçekleşmesi için Milli Müşavirlik Mühendislik Firmalarından talep edilen hizmet nedir? Büyük yatı-rımcı olarak devletten gelmesi icab eden bu hizmet talebi gelmemektedir. Yöneticilerimiz büyük müşavirlik mühendislik hizmetlerini milli firmalara yaptırmamalarını şu sebeplere dayandırmaktadırlar :

1. Kredi veren kuruluşlar müşavirlik mühendislik kuruluşlarını hangi firmalara yaptırılacağını tesbit etmektedirler.

2. Milli Firmalar tecrübe bakımından yetersizdir.

3. Milli Firmalar küçük ve dağınık olduğundan süratle iş temini, müm-kün olmamakta ve koordinasyon aksaklıkları doğmaktadır.

Milli Müşavir Mühendislik Firmalarının küçük gruplar halinde olduğu ve belirli branşlarda çalıştığı bir gerçektir. Muhtelif branşlardan 10 tane mü-hendisi bir arada barındıran firma birkaç tane ancak mevcuttur. Firmalara sürekli olarak iş gelmemektedir. Bu sebep, firmaların ihtisaslaşma, büyü-me ve gelişme imkânını azaltmakta ve kalite düşmektedir. Özellikle 1971, 1972 yılı firmalar için çok kısır geçmiştir. 1973 yılı da ümitli değildir. Yu-kardaki açıklamalardan şu neticeye ulaşılmaktadır.

Çağdaş teknolojiye uygun olarak Milli Firmalar büyüme ve süreklilik kazanmak zorundadır.

Milli Müşavir Mühendislik Firmalarının kısa ve uzun vadeli sorunları madde 3 deki açıklamaya göre şunlar olmaktadır :

SORUNLAR :

1 — Firmalara 1972 yılı için süratle iş temini sağlanmalı, kamu ve ka-mu iktisadi kuruluşlarınca yapılacak yatırımlardan müşavir mühendislik fir-maları haberdar edilmelidir.

2 — Müşavirlik ve mühendislik hizmetlerinde kalite kontrol edilmeli ve meslek haysiyeti korunmalıdır.

3 — Yabancı firmalara yaptırılan hizmetler Milli firmalara yaptırılmalı, bunun için gerekli tedbirler alınmalı ve Milli firmalar desteklenmelidir.

4 — Milli firmaların problemlerini bir elden yürütecek organizasyon kurulmalıdır.

3 — İki grup halinde çalışan komisyonumuz yukardaki sorunların halli için aşağıdaki çalışmaları yapmış, belirtilen tedbirlerin alınmasını lüzumlu ve faydalı bulmuştur.

TEDBİRLER :

1 — Kamu ve kamu iktisadi kuruluşlarına yazı gönderilerek 1972 yılında yaptırılacak müşavir mühendislik hizmetlerinin bu hizmetleri yapan firmalara duyurulmak üzere bildirilmesi istenmiştir. Fakat bu yazıya bir çok kuruluştan hiç cevap gelmemiştir. Cevap gönderenler ise 1972 de işleri olmadığını bildirmişlerdir.

2 — Müşavirlik ve mühendislik hizmetlerinde kalite kontrol edilmesi nin meslek haysiyetini koruma yanında, özellikle milli servetin israfını önleyici, meslektaşları eğitici ve yol gösterici ve istihdamı artırıcı faydalar da bulunmaktadır. Bunları temin için en iyi tedbir yapı polisi teşkilâtı ile selâhiyetli kontrol müesseselerinin kurulmasıdır. Bu teşkilâtların kurulması uzun formalite ve zamana mütevakıf olduğundan bu temin edilinceye kadar Oda'mız tarafından yürütülmekte olan proje vizesi işleminin geliştirilmesi uygun bulunmuş ve bununla ilgili olarak proje vize yönetmeliği ve minimum proje standartları hazırlanmıştır. Yönetim Kurulumuzca da tasvip edilen bu yönetmelik ve standartlar uygulanmak üzere Oda'mızın Türkiye Mühendislik Haberleri Dergisinde yayınlanmıştır.

3 — Çok özel ve istisnai durumlar hariç yabancı kredilerle yapılan yatırımlara ait müşavirlik ve mühendislik hizmetleri Milli firmalar tarafından veya işin durumuna göre milli firmaların sevk ve idaresi altında ve ana firma Milli firma olmak şartıyla Milli yabancı firma ortak grubuna yaptırılmalıdır. Bu hususun temini günlük politikaya bağlı olmaktan çıkarılmalı milli politika haline gelmeli kanunların garantisi altında bulunmalıdır. Yerli sanayii ve sanayicilerin korunduğu teşvik edildiği gibi, Milli müşavir mühendislik firmalarımız da korunmalı, teşvik edilmeli dış münasebetler ve organizasyonlar için döviz kolaylıkları, döviz sağlayan firmalar için teşvik primleri vergi indirimleri sağlanmalıdır. Bu tedbirlerin alınmasının milli ekonomimize büyük katkıları olacaktır. Misal olarak halen inşaatına başlanmış olan Ereğli Demir Çelik Tesisleri Tevsiine ait tatbikat projeleri için (lisanslar ve temel mühendislik hariç) yabancı müşavirlik mühendislik firmasına döviz olarak verilen paranın değeri 200.000.000 TL. mertebesinde dir. Hizmetin bir kısmının milli firmalara yaptırılması suretiyle bu meblâğın yarısı dahi memleketimizde bırakılsa idi, Türk Mühendisliği önemli bir iş kaynağı temini yanında organize olmak, organizasyonlarını devam ettirmek imkânına da sahip olacaktı.

Memleketimizde yapılan yatırımların müşavirlik mühendislik hizmetlerinin milli firmalara yaptırılmasının teminini sağlayan ve milli firmaları destekleyen, koruyan kanunların çıkarılması için Yönetim Kurulumuz sürekli çalışma içinde olmalıdır. Acil tedbir olarak bir hükümet kararnamesi istihsaline çalışılmalıdır.

4 — Milli müşavir mühendislik firmaları gün geçtikçe çoğalmakta, büyümekte, meseleleri artmaktadır. Hepsini namına bu davaları takip edecek sürekli bir organizasyonun kurulması zaruret haline gelmiştir. Böyle bir organizasyonun kurulmasına Oda'mız yardımcı olmalı ve desteklemelidir.

Orhan URAL
Göncer AYALP

Faruk ÜSKÜP
Ercüment KILIÇBAY

Kenan ATAMAN
Güner ÜNAL

TÜRKİYE'DE ŞEHİRLEŞME, ULAŞIM VE ALTYAPI SORUNLARININ ETÜDÜ KOMİSYONU ÇALIŞMA RAPORU

1. GİRİŞ :

Şehirleşme, bugün Türkiye'de ağırlığını hissettiren en önemli sorunlardan biridir. Nüfusun hızla çoğaldığı ülkemizde kentlerin nüfusu gelişmiş ülkelerin hiçbirinde rastlanmayan oranda artmaktadır.

Bu hızlı artışın sonucu olarak kentlerde, eğer varsa altyapı çok kısa zamanda iflas etmekte ve pek çok yerleşme alanları herhangi bir altyapı olmaksızın mantar gibi bitmektedir.

Mevcut yerleşim alanları dışındaki bölgelerde altyapı ve diğer hizmetlerin kısa sürede yapılmaması ayrıca halkın hizmetlerin kendisine erişti-
lebileceğine inanması ve özellikle ulaştırma hizmetinin yeterli olmaması
nedenleriyle mevcut yerleşim alanında yığılma ve yoğunlaşma olmakta ve
bunun sonucu olarak kentlerdeki binalar yükselmeye zorlanmaktadır.

Bu durum altyapı ve hizmetin yetersiz hale gelmesinden başka ulaştır-
ma yönünden büyük ek sorunlar yaratmaktadır.

2. YERLEŞİM BİRİMLERİ SINIFLANDIRMASI :

Ülkemizde şehir için açık ve kesin bir tarif olmadığı gibi uygar ülke-
lerdeki kriterlere göre bir tasnif de henüz yapılmamıştır. Yurdumuzdaki yer-
leşim birimleri gerek alan, gerek altyapı ve hizmetler ve gerekse nüfus yö-
nünden çok değişik durumda bulunmakta ise de şehirleşme ile ilgili sorun-
ların belli gruplar altında incelenmesinin kolaylık sağlayacağı açık olduğun-
dan başka daha geçerli ölçü bulunamadığından kentler nüfusa göre aşağı-
daki gibi dört gruba ayrılmıştır.

Nüfus	Grup
5001 — 20000	Kasaba
20001 — 80000	Büyük kasaba
80001 — 250000	Şehir
250000 <	Büyük Şehir

Kabul edilen bu gruplara göre 1970 nüfus verileri esas alınarak yerleşim birimleri sayısı nüfusu ve oranlar aşağıda gösterilmiştir.

G r u p	Sayı	Nüfus 1000	Oran %	Türkiye nüfusu- na oranı %
Kasaba	338	3.173	22,3	8,9
Büyük kasaba	88	3.107	21,3	8,7
Şehir	21	2.652	18,6	7,4
Büyük şehir	5	5.294	37,2	14,8
Toplam	452	14.226	100,0	39,8

3. KENTLEŞME YÖNTEMİ :

Ekonomik ve sosyal nedenlerle kırsal bölgelerden gelen kişilerin her türlü plan ve kontrolden yoksun olarak yaptıkları konutların meydana getirdiği yerleşme alanları (Gecekondu bölgeleri) özellikle büyük şehirlerde nüfus ve alan yönünden önemli yer işgal etmektedir. Bunlara ait kesin istatistik bilgiler sağlanamadığından sayısal değerler gösterilememiştir.

Bu bölgelerin altyapı ihtiyaçlarının karşılanamaması bazı sosyal sorunlar yaratmaktadır.

Kırsal bölgelerde oturan kişiler ekonomik ve sosyal nedenlerle kentlere özellikle şehir ve büyük şehirlere önemli oranda göç etmektedir.

Kırsal bölgelerdeki kişilerin çoğunlukla tarıma dayanan gelirleri, hızlı nüfus artışı ile gitgide azalmakta ve göç zorunluluğu doğmaktadır. Sosyal nedenler kırsal bölgelere her türlü eğitim, sağlık ve benzeri hizmetlerin ve altyapının götürülememiş olması şeklinde özetlenebilir. Ekonomik nedenler ağır bastığından göç; endüstrinin daha hızlı geliştirdiği bölge ve büyük şehirlere yönelmiştir.

Kentte iş bulma durumunu bile düşünmeden göçen kişiler genellikle özel kişilere, kamuya ait sahipli veya sahipsiz arazi üzerine izinsiz olarak ve kendi olanaklarına göre bir konut yapmayı esas amaç saymaktadırlar. Buna ilâveten gecekondu yapımını meslek edinen kişiler de vardır. Buradaki çevre koşulları genellikle göç edilen kırsal alanlardaki koşullardan büyük bir fark göstermediğinden, göçenler yönünden yeni sorunlar çıkarmaktadır. Bu alanların ortadan kaldırılmaları veya yenilerinin eklenmesine engel olunması gerektiği halde politik nedenlerle bu yapılamamaktadır.

Şehirlere göç eden kişilerin geliş güzel yaptıkları konutlardan oluşan yerleşim alanlarına (Gecekondu bölgeleri) altyapı ve hizmetlerinin götürülme gayretleri düzensiz şehirleşme akımını kamçılamaktadır. Bu bölgelerdeki altyapı yatırımları için bu yörelerde oturan kişilerin herhangi bir pay alınmaması da hızlanmayı arttıran nedenlerden biridir.

Kırsal bölgelerden kente göçün sebeplerini ortadan kaldıracak çarelere ağırlık verilmeli, göçün tüm önlenmesi mümkün olmadığından şehirlere ve özellikle büyük şehirlere olan hızlı ve düzensiz akın kontrol altına alınmalıdır.

Bu bölgeler politik amaçlarla korunmamalı, herkesin şehirde otururken sağlanan hizmetlerin giderlerine katılma yolları aranmalıdır.

Kentleşme planları ülkenin genel ekonomi ve sosyal durumu gözönüne alınmak şartıyla kent ekonomik ve sosyal koşullarına göre hazırlanmalıdır.

Arazi kullanma ulaşım etüdleri yapılmadan geliş güzel yerleşime izin verilmesi sağlık ve ulaştırma yönünden büyük sorunlar ortaya çıkarmakta, çevre kirlenmesi, gürültü, zaman kaybı gibi sağlık üzerindeki kötü etkiler yanında ekonomik zararlara ve kayıplara da malolmaktadır.

Estetik yönü bu sorunlar yanında gözönüne bile alınamamaktadır.

Kentleşme planları hazırlandıktan sonra kent arazi kullanma, ulaşım etüdlерinin yapılması ve bunlara dayanarak gerek doğal varlıklar ve gerekse topoğrafik ve diğer durum gözönüne alınarak kentin nazım (master) planları hazırlanmalıdır.

Ülkemizde çok eski çağlardan kalan zengin eserlere hemen hemen her kentte büyük oranda rastlandığından bunlara master planlarda gereği yer verilmeli, hem bunlardan gerçek değerde olanlarının korunması hem de modern kent nitelikleri sağlayacak planlar ortaya konulmalıdır. Bu plan her türlü politika ve tavizden uzak olarak, gerekli önemsiz düzeltilmeler dışında, değişikliğe uğramadan uygulanmalıdır.

Şehir İmar planları belediyelerce İller Bankası aracılığı ile yaptırılmaktadır.

İmar planları genellikle şehirleşme planı arazi kullanma - ulaşım etüdlerine dayanmamakta, büyük çoğunlukla kentin topoğrafik haritasının çıkarılması ve bunun üzerinde bölge ve yolların çizilmesi şeklinde olmaktadır. Gerek mevcut ve gerekse gelecekteki altyapı gözönüne alınmamaktadır.

4. ALTYAPI :

Altyapının yeterli bir envanteri yoktur. Genellikle çeşitli görüşlere göre ve değişik nitelikte yapılmış olan altyapının ilk önce doğru ve yeterli bir envanteri çıkarılmalıdır. Altyapının halihazır durumu ve ömrü, bakım ve onarım giderleri, iyileştirme ve genişletme olanağı bulunup bulunmadığı saptanmalıdır. Master plana göre mevcut altyapının yeterliliği ve en iyi şekilde kullanılmasına ait plan ve programlar yapılmalı, master planın uygulanma olanağı sağlanamıyan hallerde master plan değiştirilmelidir.

Mevcut altyapının en iyi kullanılmasını sağlayacak tedbirler alındıktan sonra artan kapasiteden yararlanma olanakları aranmalıdır.

Belediyeler imar plânlarını gelişi güzel değiştirme olanağını çeşitli yollardan sağlayabilmektedirler. Değiştirmeler çoğunlukla kamu yararına olmamaktadır. Örneğin; gelir kaynağı yaratılıyor nedeni ile zaten az olan parkların ortadan kaldırılıp çarşı ve bina yapılması; okul bahçesine dükkân yapılması gibi.

Şehrin belirli bölgelerinde altyapıya uygun yapılmış binalara kat ekleme veya imar düzenini değiştirerek bahçeli iki katlı ev yerine çok katlı apartman yapımına izin verilmesi bu bölgelerin altyapılarını işlemez hale getirmektedir.

Bellirli ihtiyaca göre yapılmış bulunan altyapının kapasitesi gittikçe zorlanmakta ve sonunda tamamen iflâs etmektedir. Bunların çoğunun genişletilme olanağı da bulunmadığından yeniden yapımları zorunlu olmaktadır. Yeniden yapım ise büyük finansman ve zaman gerektirmektedir.

Altyapının yeterli mühendislik projelerine dayanmaması yapımında mühendislik gereklerinin uygulanmaması, altyapının işletme, bakım ve onarımının yeteri gibi yapılmaması hem gereğinden fazla finansman ihtiyacını ortaya çıkarmakta hem de hizmet yeterli ve tatminkâr olamamaktadır.

Altyapı yatırımları master plan ve yeterlik etüdlerinden sonra planlanmalıdır. Planlarda gerek yapım süresi ve bu süredeki giderler ve gerekse altyapıdan faydalanma oranı gözönüne alınmalı ve imkân olan yer ve yapılarda mutlaka kademeli inşaat uygulanmalıdır.

Altyapı maliyetlerinin düşürülmesi için gerekli mühendislik usul ve yöntemleri, modern teknoloji uygulanmalıdır.

Yapım için altyapının tümü planlanmalı ve ütilitelerin yapım ve onarımında diğerlerine zarar verilmemesi sağlanmalıdır.

Altyapı standartları saptanmamış. Master planı bulunmayan, imar planı bulunan fakat bunu uygulamayan veya politik nedenlerle değiştiren pek çok belediye ihtiyaca uygun ve ekonomik mühendislik projeleri yaptırma gereğini duymadıkları gibi olanaklara da sahip değildirler.

Altyapı ve master planların bulunmaması ve mevcut imar planlarının uygulanmaması nedeniyle gerçek ihtiyaçlar ele alınmamakta birçok hallerde gösteriş ağır basarak en son ele alınacak işlere kaynaklar harcanmaktadır.

Finansman, altyapıdan faydalanma ile orantılı olarak bundan yararlananlardan sağlanmamakta; başka gelirler sağlama ve daha çok borçlanma yoluna gidilmektedir. Ayrıca halen belediyelerin bir plan ve etüdü dayanmadan yaptıkları işler için kentte yaşayanlardan aldıkları "katılma payları" gerek hesaplanmış tarzı, gerek maliyeti ve gerekse alınma yöntemi açısından tamamen yetersiz ve adaletsizdir.

5. STANDARTLAR :

Kent altyapısının standartları bugüne kadar yeterince ele alınamamıştır. Gerek projelendirme sırasında gerekse yapım sırasında standartlara önem verilmemekte zaten pek çok halde uygulanacak standartlar da bulunmamaktadır. Standartları geometrik standartlar ve fiziksel standartlar olarak iki ana grupta toplamak mümkündür.

Bu sınıflandırma altyapı cinsine göre; karayolu, kanalizasyon, içme suyu v.b. gibi de verilebilir.

Bu standartların ne olması gerektiğinin saptanması kuruluşlarla yasalarla verilmiş görevlerdir.

Standartların bulunmamasının normal sonucu olarak kentlerdeki altyapılar çoklukla gerekenden ya fazla geniş veya fazla dar, veya çok sağlam ya da çok çürük olmaktadır. Bunlara misaller bulmak için aramak gerekmemektedir. Oturulan kentlerde etrafa bakmak yeterlidir. Örneğin Ankara'da yolların kaplamaları çoklukla gerekenden geniş olup kaldırımlar ya hiç yoktur veya varsa bile çok dardır. Her yağmurda satehta su birikir. Sokaklarda daima çukurlar ve hendekler vardır. Bu durumdan kurtulmanın ilk adımı standartların teknolojiye ve ülke koşullarına uygun olarak saptanması olmalıdır. Ancak standart saptama çok zahmetli ve dolayısıyla çok pahalıya malolan çalışmalardır. Bu çalışmaların ayrı ve daha teknik bir komitece ele alınması şarttır.

6. YATIRIM PROGRAMLARI :

Kent altyapısının önemli bir eksiği maliyetlerinin henüz saptanmamış olmasıdır. Bu gün kentteki yapıların maliyetleri kesin olarak bilinmemekte ancak bazı tahminler yürütülmektedir. İşin teknolojisine uygun hesapların yapılması için bu maliyetlerin bilinmesi şarttır. Bilhassa karayolu trafiğinde yolun yapım maliyeti hizmet seviyesi kriterlerinde gözönüne alınacak en önemli etkidir. Diğer taraftan altyapı yapım süreleri hiç bir zaman gözönünde tutulmamaktadır. Pek çok altyapıya başlanılmakta ve çoğu zaman tekniğine uygun olarak ayrılmamış olan tahsisat sona erince yapılar kullanılmadan yüzüstü bırakılmaktadır. Bu bakımdan tahsisatın çok dikkatle ayrılması, belediyelerin kısa sürede -örneğin 3 yıl- bitiremeyecekleri altyapı yapımlarına girişmemesi ve tahsisatın sınırlı olması halinde yapım programlarının, altyapının biten kısımlarının hemen hemen hizmete alınmasını sağlayacak tarzda düzenlenmesi esas olarak alınmalıdır.

Bilindiği gibi belediyelerin çoğunun yıllık bütçesi bir kaç kilometre sokak yapmaya bile elverişli değildir. Bu durumda büyük yapımlara girmek, teknik gücü hemen hemen yok olan belediyenin bütün kaynaklarının israfına yol açmaktadır. Yatırım planlarının teknik bir güç tarafından gözden geçirilmesi böylece tümünün koordine çalışması gereken altyapının dağıtım hali ortadan kalkacak kamunun sağladığı mali imkanlar iyi olarak harcanacaktır.

Kentlerin nüfuslarına göre bütçelerinin dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Bütçeler genellikle gerçek gelirlere dayanmamaktadır.

Grup	Bütçe milyon TL.	Oran %	Birim nüfusa düşen bütçe TL.
Kasaba	396.5	15.6	125
Büyük kasaba	441.8	17.4	142
Şehir	381.9	15.1	144
Büyük şehir	1308.4	51.9	247
Toplam	2528.6	100.0	177

7. KENTTE MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ :

Hemen hemen her alanda olduğu gibi kentlerde de mühendislik hizmetleri bekleneni verememektedir. Yapılan hataların gözle görülüp elle tutulur olduğu bu alanlarda daha fazla dikkat gösterilmesi gerekirken yapılan hatalar birbirini kovalamakta ve daima kamu oyu karşısında prim kaybedilmektedir. Henüz yok denecek kadar az trafiği olan yollar tıkanmakta, taşıtlar kavşaklarda rahat manevralar yapamamakta, yollar kazılarak borular aranmakta, yollar kullanış sırasında çökmekte, sızıntı su göllenmekte, içme suyu yetmemekte, kanalizasyonun nasıl ve nerede olduğu başka kişilerce daha iyi bilinmemektedir. Bu koşulların sonucu olarak vatandaşlar, mühendise tam itimat etmemektedirler. Bir kavşağın arka arkaya üç defa yeniden yapıldığı bir ortamda bu tutum doğaldır. Her şeyden önce kentsel alanda görev yapan mühendislerin iyi eğitilmiş olması şarttır. Bu hizmetlerin hemen hemen her kentsel alana ve kasabaya yayılabilmesi için bu kent ve kasabaların gruplandırılması yerinde olacaktır. Bunun üç temel nedeni vardır.

1 — Belediyeler, bilhassa küçük olanları, mühendis sağlayacak mali güce sahip değildirler.

2 — Yine mali güç noksanlığından yapım faaliyetleri sınırlı olup bu faaliyetler bir mühendisin görevlendirilmesini gerektirecek miktarda değildir.

3 — Çok sayıda mühendis istihdamı işgücü ve mali kaynak israfı yaratmaktadır.

Eğer kentler gruplara ayrılıp bu gruplara yeterli eğitim görmüş mühendisler atanacak olursa bütün bu sakıncalar ortadan kalkacaktır. Böylece hem hizmetler görülebilecek hem de hatalar azalacağından her şeyden evvel bir güven fikri kamu oyununda yaygınlaşacak ve böylece mühendis gerçek yerini alacaktır.

Belediyelerin teknik gücünün yeterli olmasının normal sonucu olarak gerek projelerin hazırlanmasında, gerekse uygulanmasında daima hatalar görünmektedir. Bilhassa büyük kentlerde bu hatalar mevcut birkaç teknik personele rağmen yapılmaktadır. Bu sonuçların nedeni her teknik personelin trafik, ulaştırma, kanalizasyon v.b. gibi özel teknikleri yeterince bilmesinden doğmaktadır.

8 — ÇEVRE SORUNLARI :

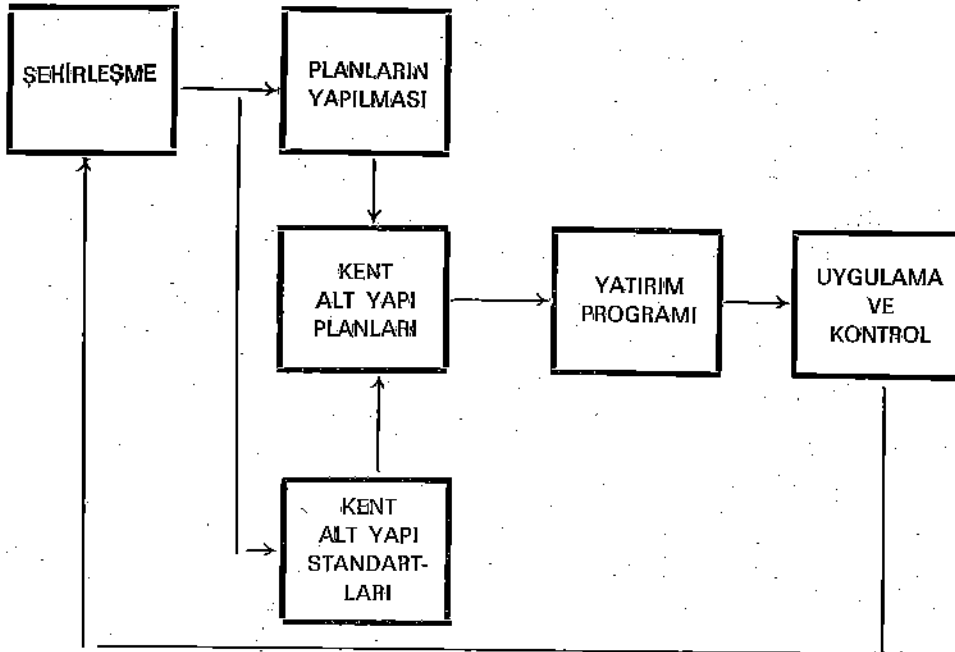
Kentsel alandaki mühendislik hizmetlerinin aşırı derecede aksaması ülkemizde çevre sorunlarının çok sayıda ve erken ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Ekonomik gelişmenin tamamlanmamış olduğu Türkiye'de çevre

sorunlarının etkisinin bu kadar fazla olmaması icap ederdi. Ancak bu sorunlar bütün ağırlıkları ile kendilerini hissettirdiklerinden bunların teknolojinin gerektirdiği şekilde çözümlerinin araştırılması ve bulunan yöntemlerin derhal uygulanması gereklidir.

9. ÖNERİLER :

Şehirleşmenin kontrol altına alınması, sorunların çözümlenebilmesi için öneriler.

1. Şehirde oturan kişilerden belirli esaslara ve faydalanma oranına göre bir vergi alınması,
2. Alınan şehir vergisinin belirli kısmının altyapı için ayrılması,
3. Altyapının işletilmesi sırasında faydalanma ile orantılı olarak ücret alınması,
4. Altyapı için 2 ve 3. maddedeki kaynakların gerçek amaçlara uygun olarak kullanılmalarını sağlamak için hizmetlere ayrılacak payların kentin özelliklerine göre minimum ve maksimum değerlerin ve oranlarını saptıyarak yasa ve usullerin konması, uygulanması ve denetlenmesi,
5. Kentlerde mühendislik hizmetlerinin yapılması,
6. Şehir imar planlarının, şehirleşme planları, arazi kullanma - ulaşım etüdları ve master planlara dayanarak hazırlanması, tam ve doğru olarak uygulanmasının sağlanması,
7. Mevcut altyapıdan tam yararlanılması,
8. Yatırımların teknik ve ekonomik fizibilite etüdlerinin yapılması, kaynakların iyi kullanılması, kademeli inşaat usulünün uygulanması,
9. Çevre sorunlarının ele alınması ve projelerde yeni imar planı ve mevzuat ile altyapının ek sorunlar getirmesinin başlangıçta önlenmesi,
10. Mevcut kirlenmenin azaltılması yollarının aranması, bulunan çözümler fizibil ise uygulanması, çevre sorunlarının önceliklerinin saptanması ve biri tüm çözümlenmeden, sınırlı kaynakların diğerine kaydırılmaması.

İNŞAAT MAKİNALARININ ENVANTERİ KOMİSYONU ÇALIŞMA RAPORU

Yönetim Kurulunun 18/4/1972 gün 10/1972 - 83 sayılı kararı ile teşekkül eden Komisyonumuz; Yurt içinde imal edilen veya Yurt dışından giren çeşitli inşaat makinaları potansiyelini, (Adet, güç, cins, marka ve yaş olarak) tesbit etmek ve bunların yurdumuzda kullanılmaları ile ilgili politikaları saptamak, envanter çıkarmak ve kapasite araştırmaları yapmak suretiyle rasyonel kullanılmaları için öneriler getirmek geyesi ile işe başlamış ve bu konuda çalışmalar yapmıştır.

Filhakika, bugün memleketimizde bu kapasiteyi sağlıklı olarak verebilecek güvenilir bir müracaat bulunmamaktadır.

Komisyonumuz işe başladığı tarihi takip eden günlerde bu makinaların,

- a) Kamu sektöründe,
- b) Özel sektörde,
- c) Belediyelerde,

Bulunduğunu düşünerek, malûmat almak istediği konular üzerinde tanzim ettiği bir anket listesini bütün kamu ve özel kuruluşlara göndermiş, ayrıca bilgi vermeleri ve bu konularda ıstık tutucu önerilerde bulunmaları için; İ.T.Ü.ne, O.D.T.Ü., Yıldız Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'ne ve bu konuda çalışmalar yapmış olduğu bilinen Ekrem Yeşilada, Doğan Sorguç, Tankut Balkır ve Hikmet Yalvaç'a birer yazı yazılarak bu konuda daha önce yaptıkları çalışmalar hakkında görüşleri talep edilmiştir.

Şu noktayı belirtmek gerekir ki, gerek kamu sektöründen ve gerekse müteahhitlerden istenilen bilgiler kifayyetli gelmemiştir.

Ancak, bu konuda bir adım atmış olmak ve sonraki yıllarda geliştirilerek daha istifade edilir hale sokulmak amacı ile kamu kuruluşları, belediyeler ve özel sektörden bilgiler yeniden istenerek kitabın 2. baskısı daha istifade edilir hale getirilmelidir.

Bundan sonraki çalışmalar için tavsiyeler :

Yukarda da belirtildiği üzere, tanzim olunan Türkiye'nin İnşaat Makinaları Envanteri adlı kitabın daha istifade edilir hale gelmesi için tavsiye edebileceğimiz hususlar aşağıda açıklanmıştır.

1 — Yapılacak çalışmanın kapsamının iyice belirli olması için ağır ve hafif inşaat makinalarının her birinin isimleri zikredilerek bunlar için ne gibi bir malumat istendiğini ihtiva eden bir anket hazırlanmalıdır.

2 — Bu listeye giren inşaat makinaları için inşaat yatırımı yapan Kamu Kuruluşları'na Oda kanalı ile, yapılan çalışmanın amacı açıklanarak anket formlarının doldurulması istenilmelidir.

Ancak, bazı kuruluşların bizde olduğu gibi istenilen malumatı vermiyeceği düşünülerek bu hususun Devlet Planlama Teşkilâtı aracılığı ile Başbakanlık'tan Kamu Kuruluşları'na bir genelge ile emir verilmesi daha iyi sonuç verebilir.

3 — Özel sektörün elindeki makinaların tesbiti için bir kaç yönden bilgi toplanması için çok yönlü anket çalışmaları yapılmalıdır.

a — Elinde inşaat makinası olması muhtemel A, B, C, G, H, I grubu karnesi olan müteahhitler tesbit edilerek bunlara anket formları gönderilmelidir.

Burada amaç, çok açık dil ile belirtilmeli ve yanlış bilgi vermeye sebep olabilecek hiç bir endişeye mahal bırakılmamalıdır.

b — Bunlardan başka, İller, Ticaret ve Sanayi Odaları'na kayıtlı olarak inşaat yapan müteahhitleri tesbit ederek bunlara anket formu gönderilerek bilgi istenmelidir.

c — Müteahhitlerin Kamu Kuruluşları'nda iş yaparlarken vermiş oldukları makina teçhizat beyannameleri temin edilerek bu kanaldan da faydalanılabilir.

d — 1972 de olduğu gibi Üniversite ve akademilerimiz ile temasa geçilerek inşaat bölümlerinde inşaat makinaları ve yapı stratejisi dalında yapılan çalışmaların bu konu ile ilgili olanlarından faydalanılmalıdır.

e — Yerli firmalar tarafından imal edilen inşaat makinaları için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Ticaret ve Sanayi Odaları yardımı ile yıllık imalat ve satış miktarları hakkında bilgi alınmalıdır.

4 — DPT'ce yayınlanan kamu kuruluşları makina parklarının aynı işletme esaslarına sokulması adlı eserden faydalanılmalıdır.

Kamu Kuruluşları, belediyeler, özel sektör ve çeşitli kaynaklardan temin edilen veriler değerlendirilip daha sıhhatli olarak 3-5 yıl sonra kitabın 2. baskısının daha mükemmel hale getirilmesi başlıca dileğimizdir.

Azimet KÖYLÜOĞLU Salt BERKÖZ Enver PALAZOĞLU